

19. Een dorpsvete met een derde kerk als inzet

Tot op het einde van de 19de eeuw stonden te Pervijze twee kerken : die van Pervijze en die van Sint Catharina Capelle op het kastanjeplein. Dit was reeds eeuwen zo en die twee gebedshuizen, zo dicht bij elkaar gelegen, waren vele malen een twistpunt geweest. Halverwege de 19de eeuw bereikte het gekrakeel echter een ongeëvenaard hoogtepunt en was de eendracht in het dorp compleet zoek.

Omstreeks 1843 ontstonden te Pervijze allerhande twisten aangaande het gelijk aantal diensten die moesten uitgevoerd worden in beide kerken. Voorlopig bleef het bij wat over en weer geruzie, maar in 1858 werd de vlam aan de lont gestoken. Er gingen stemmen op die ijverden voor het afbreken van de bestaande Sint Niklaaskerk van Pervijze, om er op de grondvesten een "gasthuis voor oude en kranke mensen" te bouwen.

Op 26 april 1858 verscheen in het Diksmuidse "Boterkuipke" een artikel van een anonieme schrijver :

Pervijse, den 26 april 1858.

Mijnheer,

Er wordt thans alhier veel gesproken van eene groote vernadering aen eene onzer kerken zou gedaen worden. 'T is immers alom bekend, dat te Pervijze, op eene bevolking van 1.250 zielen, twee kerken geheel en gansch onnoodig zijn ; dat de kerk van de H. Catharina, sinds eenige jaren geheel nieuw gebouwd zijnde, reeds meer dan voldoende geworden is tot het verrigten van de goddelyke diensten, en dat de oude kerk van den H. Nicolaus, welke in de twaalfde eeuw maer eene enkele kapel was en die door den gelukzaligen Joannes van Waesten, bisschop van Teerenburg, aen de Augustinen-kanoniken of Witheeren der abtdij van Veurne alsdan gegeven wierd, alhier onder alle opzigten nutteloos geworden is ; dat deze vervallene kerk zoo men zegt, welhaest zal veranderd worden in een nuttig en voordeelig gesticht.

Een gasthuis voor oude en kranke mensen, of wel eene kinderschool voor jonge meiskens wordt alhier sedert lang hoogst gewenscht : de toestand der gemeente vereischt het, en alle weldenkende personen zouden dit willen zien verwezenlykt worden. Dus men zou de oude vervallene kerk van den H. Nicolaus in een dusdanig gesticht veranderen ; men zou beginnen met haren aanstootelyken en scheefstaenden toren te laten geheel omvallen en, met deszelfs puinen , de fondamenten te leggen van eenen nieuwen toren aan de aloude parochiale kerk van de H. Catharina, om later by middel van giften, denzelve te voltrekken en er een zoet en welluidend klokakkoord te hangen. Ik kan niet zeggen hoe zeer dat ontwerp onze gemeente tot vollen luister zou doen verheffen.

Afziende van het dwaes en eenzinnig gedacht deze nuttelooze kerk te herbouwen, zou men dit uit derzelve slechting daerenboven nog een groot voordeel zien spruiten ; men zou veel geld besparen ; de lasten der gemeente, welke reeds hoog en zwaer zyn en jaerlyks nog vermeederen, zouden merkelyk verminderen ; men zou deze nuttelooze kerk, welke onderhoud meermaels eene groote geldsom opslokt, niet meer in stand moeten houden ; het nieuw gesticht zou allengskens de goede gevoelens tot zich trekken en, gelyk op veel andere gemeenten, door milddadige giften zyn bestaen vinden. De onderneming van dit prysbaer werk zal de goedkeuring van alle brave en weldenkende burgers ontvangen ; zoo veel te meer omdat de verdeeldheden en afjonstigen, die eertyds eeuwen lang, uit hoofde der twee kerken ontstaen hebben en door derzelve behoud nog zouden kunnen ontstaen, voor goed een gelukkig einde nemen. Ja, de voltrekking van dit plan zal het geluk en't welzyn aller Pervijsenaeren te weeg brengen. In een woord de kerk van den H. Nicolaus, die lang gediend heeft tot een huis van gebed, zal welhaest dienen tot een huis van troost. De bron van twist en tweedracht zal worden een bron van voorspoed en geluk en de H. Nicolaus, onder wiens bescherming men het nieuw gesticht zal plaetsen, zal buiten alle twyfel den zegen des Heeren er over den hemel doen neerdalen. Ik mag verzekeren, dat de uitvoering van dat schoon plan geenszins tot nieuwe lasten der gemeente zal strekken ; ik beloof myn medewerking, begin met reeds in te schrijven voor VYF DUIZEND franks en verzoek verder de milddadigheid van alle goedwillige burgers.

Gelief de regtzinneigheid myner gevoelens te aanveerden.

De aangekondigde veranderingen aan één der beide kerken viel nog in tamelijk goede aarde, maar het vooropgestelde plan om één der kerken af te breken, was niet zo populair in vele ogen. Getuigenis daarvan was een artikel dat op 30 april 1858 verscheen in hetzelfde "Boterkuipke", amper enkele dagen na het eerste artikel. Dit tweedelig artikel is enerzijds getekend "C.V.D." die zichzelf een schrander en eerzaam poëet noemt, die gunstig reageert op een prozaïsche manier en anderzijds "Felix" die een tegenstander van het "rusthuisplan" blijkt te zijn :

Een schrander en eerzaam poëet, de volle goedkeuring gevende aen de verandering welke aen de kerk van de H. Nicolaus, te Pervyse, zullen gedaen worden, zou, indien het gelukte er een oudenmanhuis te kunnen van maken, willen de volgende welgepaste rymen er zien op geschreven staen :

*'K was eertydt eene kerk ter eere van God gebouwd ;
Maer door d'omstandigheën 'k wierd nutloos hier beschouwd ;
Myn zuster Catharin' zeer wel hier nevens staet ;
Neem haer nu voor uw kerk, God die dit alzoo toelaet ;
'K sta al mijn rechten af en 'k wil haer alles geven ;
'K wil met myn zuster lief niet in tweedracht leven ;
'K ben nu een huis van troost voor oud wyf en oud man ;
Hoe veel men my nu geeft, te veel niet geven kan .
'K ben nu geen oorzaak meer van kyven en krakeelen ...
Wordt g'arme door myn val, 'k zal hier uw nooddurft heelen.
Hebt d'iets te geven, geeft, ja geeft maer al uw goed ;
Gy zult er voor ontfaen geluk in overvloed.
Versiert my nu met brood, maer niet met bloemgewassen ;
Dat zal, bemerk het wel, alhier veel beter passen ;
Gy zult er voor van God, die zich zoo ligte hoont,
Toch nimmer zyn gestraft, maer eeuwig zyn beloond.*

Drukker der Boterkuyp,

In antwoord aen de letteren gedagtekend Pervyse den 26 april 1858, aengaend de kerk van de H. Nicolaus, wordt gezegd : dat zy nimmer zal worden vermindert, maer wel vermeerderd. De asschen der voorouders is er en zal er blijven. Degonnen sulks heden schrijft, zich noemt, Felix.

Reeds op 10 mei 1858 reageert de anonieme schrijver opnieuw in het "Boterkuipke". In zijn nieuw artikel legt hij opnieuw zijn standpunt uiteen : de kerk van Pervijze is in slechte staat en moét worden afgebroken. Om echter de nagedachtenis van de te Pervijze overleden parochianen in ere te houden, moet men het rusthuis, dat op de grondvesten gebouwd zal worden, opvatten als een groot gedenkmoment van liefdadigheid. Met de puinen van de afgebroken toren moet men een nieuwe sierlijke toren bouwen aan de kerk van Sint Catharina Capelle. Zijn gift van 5.000 franken om de werken mogelijk te maken, blijft nog steeds beschikbaar.

Pervijse, den 10 mei 1858

Mijnheer,

Ik ben hoogst tevreden over de antwoord met welke my M. Felix, in zyne letteren gedagtekend Pervijze den 30 april 1858, opzigtens de kerk van den H. Nicolaus alhier, heeft willen vereeren.

Wy zyn, indien ik wel den zin van de brief versta, volstrekt van dezelfde gevoelens. Hy zegt van deze kerk : dat zy nimmer zal worden verminderd, maer wel vermeerderd en dat de asschen der voorouders is er en zal er blyven. In klaerdere tael, hy wilt zeggen dat de assche zyner voorouders, welke op het kerkhof van de H. Nicolaus berustende is, er moet blyven geëerbiedigd worden. Zekerlyk ja, deze wil is hoogst betamelyk : ik zelf zou alle gevoelens van eerbied tot myne voorouders moeten verloren hebben om anders te denken dan M. Felix; en hoe zouden wy best dezen wensch kunnen ten uitvoer brengen ?

Een gedenkstuk stellen op het graf zyner ouders ware hier aen voldaan ; hoe kostbaerder het zou kunnen zyn, hoe aengenaemer dit zou ook moeten wezen. Mogte toch elk kind zyn eene voldoening genieten en in staet zyn een kostelyk gedenkstuk, dat niet alleen strekt tot ydele eer, maer wel tot eer en nut te zaemen op het graf zyner lieve ouders te kunnen plaetsen. Ware dit de wensch niet van elk welwillig kind ? En 't is juist dat 't geen ik gedeeltelyk bedoel. Maer

welkdaenig zal dit gedenkstuk betamen te zyn ? Hoe zullen wy best de assche onze voorouder vereerlyken ?

Daer wy op ons gemeente niet een enkel gesticht van liefde hebben, en hierin verre ten achteren zyn by veel andere gemeenten, zoude wy niet wel doen aen een zulkdanig gesticht, dat een gedenkstuk van eer en nut te samen ten gedachtenis onze voorouders zou zyn, den voorkeur te geven ? En zoude iedereen, hoe arm hy ook zy, niet ten minste iets willen bydragen om't zelve op eene nog luisterlyke wyze te kunnen voltrekken ? En waer zullen we het gedenkstuk het best plaetsen ?

Ware het niet beter dat de graven onzer ouders en voorouders, in plaets van overdekt te zyn met onkruid, somwylen zelfs met drek en vuiligheid, overdekt wierde met een gedenkstuk van liefdadigheid ? En daer de kerk van den H. Nicolaus oud en vervallen wordt, zou men deze niet kunnen , niet alleenlyk niet verminderen, maer, zoo gy wilt, vermeederen en merkelyk verbeteren en hervormen, niet in eene nuttelooze kerk, maer in een liefdadig gesticht, en dit houden onze ouders en vrienden, die op dit kerkhof rusten, nog hunnen stem doen horen, ze zouden gezamenlyk roepen : Haest U, haest U, voltrekt spoedig dit werk. (Indien de bestaende wetten stiptelyk moesten ten uitvoer gebragt worden, er zouden hier te Pervijze niet op één der twee kerkhoven begravingen mogen gedaan worden, maer 't algemeene kerkhof zou op zekeren afstand der dorpsplaets moeten gelegen zijn).

De hooge altaer die er is, zou er kunnen blyven, en de priester die er sedert eeuwen de mis op deed, zou er kunnen blyven de mis op doen, niet alleen ter nagedachtenis onzer voorouders, maer ook, na't einde van onze levensloop, te onzer nagedachtenis. Al wie in dit nieuw gesticht zou mogen treden, zou hij niet aenhoudende gebeden ten hemel stieren om den zegen te doen dalen over deze die er hem toegang voor geopend hebben ? Ik zou nog meer willen, en welk dat ? Den lof verkondigen van alle de burgers van Pervyse, die mede zouden gewerkt hebben in dit liefdadig werk, en hoe het best ? Met een dof gebulder des kanons, neen, maer : Er zal met de puinen van eenen aenstootelyken en scheefstaenden toren eenen nieuwen hoogst sierlyken toren gemaekt worden aen de kerk van de H. Catharina, te Pervijze ; in deze zullen hangene drie welluidende klokken, en 't zal de bulderende stem zyn van dat zoet klokgebrom die den lof van de volwyze burgers van Pervijze, medehelpers van dit liefdadig gedenkstuk, eeuwen lang zal aenkondigen, en ik verhoop, laet de goede God my in volle gezondheid, den eersten te zullen zyn die deze klokken zal doen heen en weer slingeren om deze galmende lofstem geheele uren ver te kunnen doen hooren.

Nu, indien M. Felix een goedwillig en weldenkend man is, hy zal zich by my vervoegen en de hand van vrede toereiken, ik ook zal my spoeden om hem toe te naderen, en hem, met allen anderene, niet eene hand alleen, maer myne beide handen toe te reiken, houdende in de eene hand eene gift van VYF DUIZEND frank, en in de andere een stuk papier waerop M. Felix, de heren burgemeester en leden der gemeenteraad, de eerw. Heeren pastoor en onderpastoor, de oude-burgemeester M B....., oud lidvan't Congres nationael (nvdr d.i. Victor Pius Buylaert), en verder alle de goedwillige burgers van Pervijse, gezamentlyk zullen schryven :

Ik aenveerd het plan welk gy in uwen brief van den 26 april 1858 in't Boterkuipke van Dixmude hebt aengekondigd.

Gelieve my, Mynheer, myne stoutmoedige goedwilligheid te pardonneren.

P.S. : Ik bedank den eerzaemen poëet, die in uw laetst verschenen nummer, de goedheid heeft gehad met zyne welgepaste rymen, myn plan te willen goedkeuren.

In dezelfde aflevering van het Boterkuipje van 10 mei reageert de heer "Felix" op het gedicht van C.V.D. met een van hem aangepaste versie van het prozaïsche stuk :

'K was eertyds eene kerk ter eer van God gebouwd ;
'K ben alsnu by voortdeur als dusdanig beschouwd ;
Myn zuster Catharina zeer wel hier neven staet ;
Door broêrliefd' zy de zelve eer aen God toelaet.
'K sta al myn rechten af, en'k wil alles geven ;
Nimmer met broêr Nicolas, in tweedragt heb ik kunnen leven.
'K ben nu een huis van troost voor oud wyf en oud man.

*Ooit dies ontbreekt, ja ! by myn broêr, men ook geven kan.
'K ben nu geen oorzaak meer van kyven en krakeelen :
Maer Nicolaes en Catharin, zeer wel in nooddurft heelen.
Maer zy te vré... de giften zyn met geluk in overvloed.
Versiert my nu met brood, maer niet met bloemgewassen.
Zy gerust ! zegt hy en zegt hy, 't regtzin zal veel beter passen.
Gy zult er voor van God, die zich zoo ligte hoont,
Voor't behoud van Nicolas-kerk in 'eeuwig zyn beloont.*

De verschillende meningen blijken nog altijd ver uiteen te liggen.

Op 17 mei 1858 verschijnt opnieuw een artikel van de "eerzaeme poëet", die het liefdadig gesticht verdedigt en de oude "vervallene en misgeplaetste" kerk wil doen afbreken :

De allerovertreffelykste en allerbest opmaetgestelde rymen, in weêrkasting der myne, welke ik in uw lest verschenen nummer van de 10 deze aentref, onderteekend : zy ! denzelven Felix, welken man ik d'eer niet heb te kennen, maer die toch een zeer groot vernuft moet zyn, deze rymen, zeg ik, indien men niets beters kan opwerpen, zullen als een overtuigingsberigt mogen aenschouwd worden, dat de zaak der verandering van de kerk van den H. Nicolaus, te Pervyse, in een liefdadig gesticht, als reeds goedgekeurd mag aenzien zyn.

Konde men te Pervyse zoo als hier en overal elders waer uw geëerd blad gelezen wordt, verstaen hoe verkeerd en hoe eenzinnig het inzicht ware van deze oude vervallen en misgeplaetste kerk te herbouwen, of van ze te willen, zonder nut of noodzakelykheid als kerk te behouden, men zou zich schamen er iets durven op zeggen.

De Heer, die er zyne 5.000 fr. wilt voor besteden, welke som, zoo het schynt, nog slechts maer een begin zou zyn van't geen hy er later zal voor willen geven, moet wel zeer goed zyn. Ik bewonder grootelyks de leste woorden van zynen brief by welke hy verzoekt zyne goedwillige stoutmoedigheid te willen pardonneeren. Hoe ! voor zoo eene groote gift pardon vragen ? zou men niet alle gevoelens van betamelykheid moeten verloren hebben om hier tegen een ondankbaer gevoel te durven opvatten ? Ja wie zou toch die dwaze kunnen zyn ?... en er is er toch één !!! zeker maer één alleen op geheel Pervyse ?

Dat die milddadige heer aenhoude met't schrijven zyner verzoenende brieven, hy zal niet alleen de achting aller vreemdelingen op zich trekken, maer ook deze dergene welke nu, of door baetzucht of misschien door overdreven iever verdoold, zoo onverstandig zyn deze schoone onderneming te durven beknibbelen.

Een poëet,

die thans in proza schrijft.

Al de poëzie en proza die verschijnen hebben voorlopig als enig resultaat dat men in bepaalde middens het plan om een "oudemannenhuis" te bouwen, uiteindelijk laat varen. In 1859 wil men de kerk van Pervijze, alhoewel ze enkele jaren geleden voor een groot deel hersteld werd, met de grond gelijkmaken en op dezelfde plaats een nieuwe kerk bouwen. De publieke opinie van de Pervijzenaars volgend, wordt in 1860 ook aan dit plan verzaakt.

Omstreeks 1862 begint de zaak danig uit de hand te lopen : men wil tussen beide kerken een DERDE kerk bouwen, groter dan de beide reeds bestaande. Later zouden de beide oude kerken worden afgebroken en zou men zo alle twisten vermijden. Als dat geen goede oplossing is !?... Een groot struikelpunt is echter het feit dat dit alles niet ten laste van de gemeente mag komen ; m.a.w. wie zal dit betalen ? Ook dit probleem wordt algauw ter zijde geschoven. De weduwe van Engelbertus Degrave, Theresia Dumon, wordt de eerste geldschieter : zij is bereid 20.000 fr te schenken.

Ondertussen is ook het bisdom op de hoogte van wat zich allemaal aan het afspelen is te Pervijze. Op 19 mei 1863 schrijft de vicaris van het bisdom Brugge, de heer Scherpereel, aan de pastoor van Pervijze, dat hij hem de vrije hand laat bij het oplossen van deze netelige kwestie die de parochiegemeenschap in twee kampen heeft verdeeld.

De pastoor die reeds partij heeft gekozen en die ook een derde kerk wil laten bouwen, brengt de wagen aan het rollen in de voor hem en zijn medestanders goede richting.

Er worden borgen getekend door de voorstanders, dat de parochie nooit één cent zal moeten betalen. Alle onkostenvergoedingen zullen dus moeten komen van giften. Theresia Dumon was dus reeds bereid gevonden de lieve som van 20.000 fr te schenken. Een zekere De Rudder en een zekere Hosten beloven elk 5.000 frank te geven maar geven uiteindelijk geen cent en er werd nog 5.000 frank opgestreken van Anna Lowys. Er is dus al een spaarpot van 25.000 fr.

Op 31 mei 1863 verklaart de invloedrijke Victor Puis Buylaert dat hij akkoord is met de plannen om een derde kerk te bouwen.

Op 7 juli vraagt het arrondissementscommissariaat van Veurne-Diksmuide naar alle mogelijke bescheiden om wettelijk in orde te zijn, namelijk een gedetailleerde kaart getekend door de provinciale architect, kadasterligging van de nieuwe kerk, proces-verbaal aangaande de bestemming van de twee oude kerken enz...

Te Pervijze wordt bestek van de voorgestelde werken opgemaakt, waaruit volgende interessante gegevens te halen zijn :

- De bevolking der gemeente bestaat op dat ogenblik uit 1.242 zielen.
- De kerk zal 656,26 m² bedragen aan 2,5 plaatsen per meter, wat komt op een capaciteit van 1.640 mogelijke kerkgangers.

Verder worden alle uit te voeren werken aangegeven met de te gebruiken hoeveelheden. Hoeveel dit alles zal kosten ? Daarvan wordt met geen woord gerept.

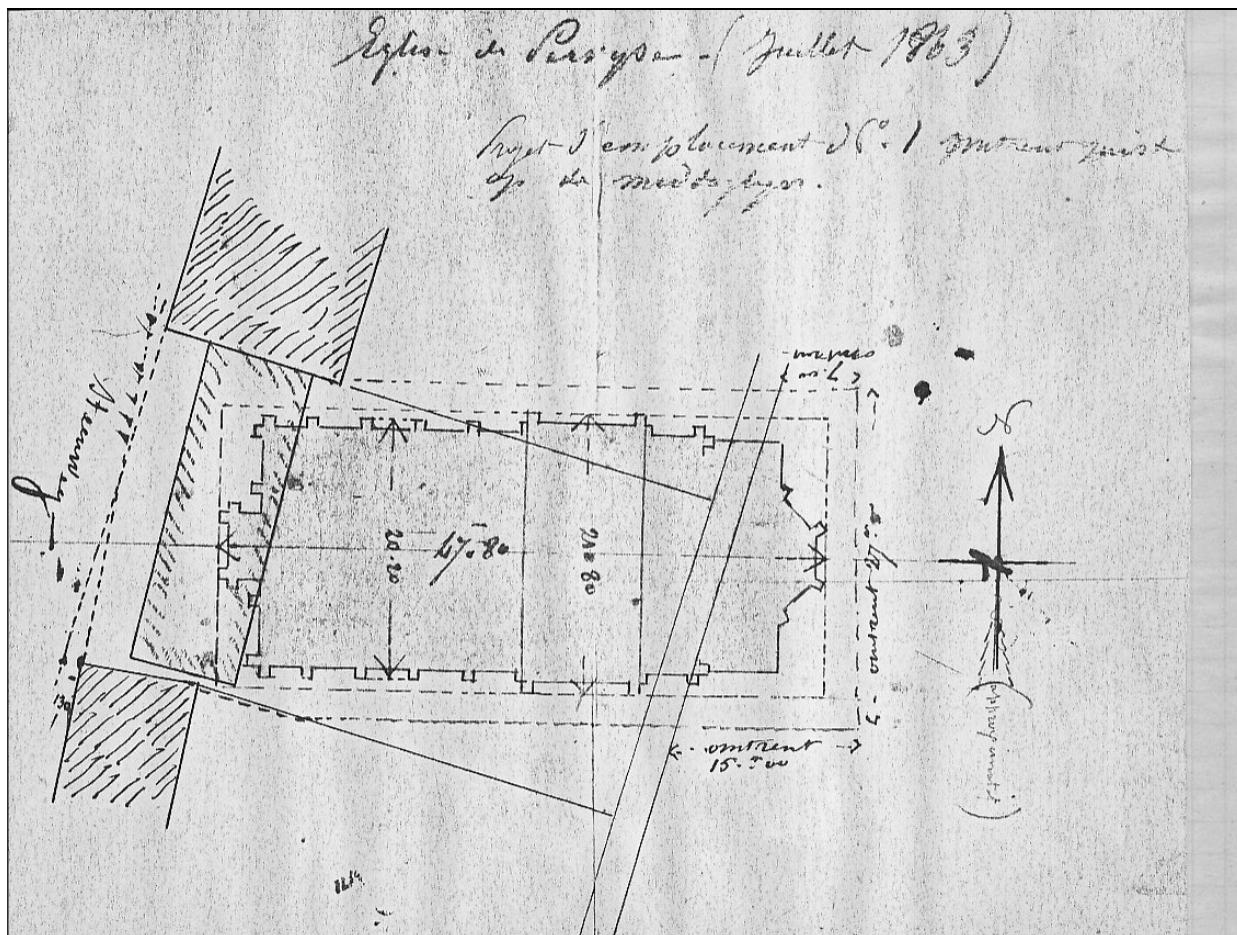
Het geheel wordt ondertekend door de provinciale bouwmeester P. Buyck op aanvraag van het kerkbestuur. Verder wordt deze begroting vergezeld van een grondplannetje waaruit blijkt dat de nieuwe kerk zal worden opgetrokken recht tegenover de plaats waar de Molenstraat samenkomt met de Pervijzestraat.

Op 4 september schrijft de ex-pastoor van Pervijze, E. H. Welvaert, aan de huidige pastoor dat het plan der kerk goedgekeurd werd door Z.E.H. Monseigneur Faict. Op die morgen is hij na bij de bisschop te zijn aangelopen, nog gaan aankloppen bij mijnheer Buyck, de provinciale bouwmeester, om hem de opdracht te geven de voorbereidselen te treffen tot het bouwen van de kerk. Tijd wordt dus zeker niet verloren.

Maar..., de bevolking van Pervijze was er ook nog en liet van zich horen. Enkel en alleen waren misschien voorstander, maar er waren ook talrijke tegenstanders zoals mag blijken uit het volgende.

Waarschijnlijk onder druk van de bevolking, aangevoerd door koopman Victor Pius Buylaert, die in enkele maanden tijd van mening en van kamp is veranderd, wordt op 1 december 1863 in het gemeentehuis van Pervijze een soort volksraadpleging gehouden, onder toezicht van burgemeester De Grave die afgevaardigde is van de kerkfabriek en tevens voorstander van het bouwen van de nieuwe kerk. Een andere aanwezige is de gemeentesecretaris Felix Bernolet (is hij de "Felix" van de eerder aangehaalde krantenartikels ?). Alle aanwezigen werden gehoord en men kwam tot het volgende éénstemmig resultaat. Vooraan stond V. P. Buylaert, die het volgende te zeggen had :

Aenzogt zynde, benevens myne mede-inwoonders van Pervijse, ten einde myne meening uit te drukken aengaende het stichten van een nieuwe kerk, te midden de dorpsplaats deser gemeente, heb ik de eer u te doen opmerken dat, gelijkerwijs alhier, sedert verscheidene eeuwen, twee kerken bestaen, die van Sint Nicolais en die van Sinte Catherine, welke zich beiden in den besten staet van onderhoud bevinden ; dat de eerste, nauwelyks vier jaren gelden, merkelyk vergroot en volkomentlyk hersteld is geweest, en dat de andere, krachtens koninklijk besluit van den 30 juny 1837, ook merkelyk vergroot is geweest en door de daer aen opvolgenlyk gedaene werken - welke maer sedert dertien jaeren voltrokken zijn geweest - als een gansch nieuwe kerk mag worden aenzien ; voorders dat beide gezegde kerken, zoo ter opzigte van haren voordeelige gelegenheid als goeden staet, teenemaale voldoende en vergenoegde zijn, vervolgens dat er geene de minste reden bestaen voor het stichten van eene nieuwe kerke en dat ik tegen die stichting protesteer.

Schets van de geplande werken

Hij werd in zijn standpunt bijgestaan door de garelmakers Carolus Brouckxou en Francis De Vette, de landbouwers Louis Scherpereel, Petrus Jonckheere, Joannes Vandenbussche, Petrus Vandewoude, Petrus Ketelers, Joannes Vereecke, Engel Scherpenseel, Norbertus Duchatelez, Jacobus De Gheele, Charles Weyne, Louis De Grave, Engelbertus en Pieter De Ceuninck, de bakkers Louis Thieren en Louis Covemaeker, de molenaar Norbertus Zwaenepoel, de werklieden Dionysius Rubbrecht, Joannes en Eduard Lava, de schoenmakers Pieter St. Martin, Pieter en Henry Cools, de heelmester Charles Bonnet, de wagenmaker Leo Ranson, de herbergiers Petrus Titeca en Charles Vankemmelbeke.

Als laatste tekent notaris Benolet die verklaart :

1. Om den Godsdienst en in de ware dorpsbelangen geene derde kerke benoodigd word,
2. en dat hij als inboorling vreest dat de vrede die als nu in de gemeente bestaat daer door onderbroken zal worden, te meer dat er geen schriftelyke verzekering bestaat dat de kosten er uyt voort te spruyten, door bezonder zullen worden afgedraegen.

Lang duurt het niet voor er wel een schriftelijke verzekering bestaat want op de eerste zondag van april 1864 wordt het volgende geschreven :

Den ondergeteekenden Engelbertus Josephus De Grave, burgemeester en grondeygenaer te Pervijse, verklaerd en certifiëerd bij deze dat de geldsom van vyftig duyzend francs goedwillig gegeven door de parochianen van Pervijse tot het bouwen eener nieuwe kerke waer van melding wordt gemaekt, in de delibratie der kerkfabriek gedagteekend op de eersten zondag van april 1800 vier en sestig, waerlyk bestaat, en dat deze somme met eene leening te doen, waer van de intresten en amortisatie door de laerlijksche inkomsten der kerkfabriek kunnen betaeld worden zonder de kerkelijke diensten te belemmeren, toereykende is om de nieuwe kerke volgens het hier bijgevoegde plan op te bouwen

zonder tusschenkomst der Gemeente, Provincie en Staet, overigens stelt hy zich als borge voor het stellen en opbouwen deze kerk met gemelde sommen.

Pervijse, den 6 april 1800 vier en zestig.

Alle goede voornemens en mooie beloften van de voorstanders ten spijt, is echter alles (voorlopig) gebleven zoals het was en krijgt de publieke opinie voor één keer zijn zin. Er wordt geen derde kerk gebouwd en de Pervijzenaars moeten het zoals het reeds eeuwen is, verder stellen met hun twee kerken. Wat er verder gebeurde met de zogezegd ingezamelde 50.000 frank zal wel een geheim blijven, maar dat het voor nieuwe moeilijkheden zou kunnen gezorgd hebben zou me zeker niet verwonderen. Iedere milde schenker zal we zijn centen terug hebben willen zien.

Tot besluit : E. H. Warlop legde in 1864 de basis van een nieuw project. Hij, voorstander van de derde kerk, contacteerde de Zusters Van Liefde waarna korte tijd nadien 6 zusters en 2 juffrouwen zich vestigden in een huis dat toebehoorde aan de Heer Buylaert, tegenstander van de derde kerk. Was er een compromis bereikt ? Hiermee was in ieder geval het klooster te Pervijze geboren dat in 1869 officieel werd gesticht maar dat is dan weer een ander verhaal.